

Тема: Ідеї збереження життя та людських цінностей попри трагічні обставини

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання змісту «Пісні про солдатів з Вестерплатте»; уміння виразно читати вірш, аналізувати, акцентуючи увагу на окремих важливих деталях тексту, коментувати його підтекст; уміння характеризувати роль, виражальні можливості та вплив на слухача / читача важливих деталей, зокрема художніх, почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту; окреслювати тематику і проблематику прочитаної поезії, характеризувати взаємозв'язки між елементами змісту художнього тексту / медіатексту (тема, мікротеми, ідея, образи); логічно та послідовно презентувати власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади з власного або суспільно-історичного досвіду;

ключових: формування умінь створювати власний або колективний текст / медіапродукт на основі прочитаного твору, створювати власний коментар про твір мистецтва.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація до уроку.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Хвилинка творчості. Виразне читання поетичного твору.

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Слово вчителя. Загибель навіть однієї людини – все одно, що загибель цілого світу. У «Баладі про вересовий трунок» Стівенсон розповів про зникнення цілого народу пиктів. Для підсилення читацького сприйняття трагедії, виконання свого художнього завдання він порушив історичну достовірність. Пригадаймо, у баладі шотландський король винищує пиктів «до ноги», насправді ж пикти розчинилися серед шотландців і так зникли з історії. Подібне авторське перебільшення бачимо у вірші К. Галчинського. Дослідімо цей вірш.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Аналіз твору. Вірш Галчинського має дуже емоційний характер. Вже в назві підкреслено, що це *пісня*, отже щось величне, це аж ніяк не звичайна історія. Перший рядок «настали літні дні...» звучить дещо незвично. Не просто *прийшло літо*, а *літні дні настали* – це стилізація під давній героїчний епос. Смерть за Вітчизну в польській культурі завжди сприймалась і відображалась як щось особливе, як утілення юнацьких мрій про подвиг. У вірші перемагає (як у казках) справедливість. Солдати, загинувши, все одно перемагають. Це вони винагороджені райським бугтям.

Ненавість, що кипить на землі, зникає, коли солдати ідуть в небеса. Це підкреслюється контрастними картинами героїчної битви на землі та спокою на небі. Небо у

вірші постає символом добра, шляхетності і нагороди за заслуги на землі. Це віддяка за рани, отримані під час захисту Батьківщини від загарбників, про що свідчать слова пісні, з якою на устах солдати гинули.

Першу історичну невідповідність бачимо вже в першій строфі – загибель усіх захисників Вестерплатте. Це повторюється в третій строфі, ймовірно, для посилення драматичного ефекту. Друга історична невідповідність – це поява у вірші морського батальйону, тобто морської піхоти, хоча атаки гітлерівців насправді героїчно відбивала рота звичайних піхотинців та охоронців складу. Можливо, автор не знав точно всіх подробиць битви, можливо, заміна була з інших міркувань – морський батальйон звучить більш значимо та героїчно.

У заключній строфі поет використовує мотив народної легенди про лицарів, які готові повернутися, коли над країною нависне ворожа загроза. Отже, провідна ідея вірша полягає в тому, що безумовна любов до Батьківщини й готовність віддати за неї життя не є порожніми фразами, а важливими цінностями людського життя.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Опрацювання статті підручника на с. 85 «З історії оборони Вестерплатте».

– Як із плану оборони півострова стає зрозуміло, що в оборонців не було шансу його відстояти?

– Чому мужні польські солдати вирішили стояти до останнього?

– Наскільки складним було це завдання?

– Чим завершилась оборона півострова?

– Наскільки вивіреним і правильним було рішення командира скласти зброю?

– Як ви гадаєте, чому К. Галчинський не дотримався історичних фактів у своєму вірші? Чи виправдане з погляду художності таке вільне поводження з історією?

Робота з художнім текстом. Аналіз пісні за запитаннями 3–10 підручника (с. 87).

Порівняння перекладів вірша Романом Лубківським і Оленою Карпенко.

Переклад Олени Карпенко

Коли вже дні спинили плин
І випало вмирати,
До неба лавами пішли
Солдати з Вестерплатте.

(А літо було гарне того року)

І так співали: "То пусте
Що нам боліли рани —
Зате ж весела путь веде
На осяйні поляни.

(А на землі того року було стільки вересу)

Стояли в Гданську ми, як мур,
Не брали нас гармати.
Тепер Ми в хмарах після бур,
Солдати з Вестерплатте".

І ті, чий слух сяга зірок,
Зір плине в даль бездонну —
Почули в небі рівний крок

Морського батальйону.

І спів лунав такий: "Аби
Не згаять час чудесний,
Ми грітись будем в теплі дні
На вересі небеснім.

Коли ж подмуть вітри зими
І стане сніг кружляти
Понад Варшавою — то ми,
Солдати з Вестерплатте".

– Які відмінності в перекладах ви помітили?

Міжлітературні зв'язки. Творче завдання. Порівняйте символіку вересу у вірші К. І. Галчинського та баладі Р. Л. Стівенсона.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Аналіз засобів художньої виразності твору.

Виконання інтерактивних вправ.

Художні засоби. «Пісня про солдатів з Вестерплатте»:

<https://learningapps.org/display?v=pquvbkaoс24>

«Пісня про солдатів з Вестерплатте». Аналіз вірша:

<https://learningapps.org/display?v=p09ejg9qa24>

VI. Підбиття підсумків

Бесіда за змістом уроку.

– Що символізують основні образи пісні?

– Які цінності життя утверджує вірш Галчинського?

– Як антитеза допомагає автору втілити велич подвигу захисників півострова?

Рефлексія. Акрівірш «Вестерплатте» (варіант – кросворд із ключовим словом).

Працюємо вдома

1. Напишіть коротке есе «Чому важливо пам'ятати минуле?».

2. Створіть ілюстрацію до вірша (завдання 12 і 13 на с. 87).